

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

Z *Więdnia d. 29. Października.*

Podług najnowszych wiadomości z Preszburga, gorączka katarowa, na którą N. Pan zapadł zwyczajnym idzie trybem. J. C. K. Moś upłynionych noczy spał po kilka godzin spokojnie, gorączka zn. cznie zwolniła i wszystkie symptomata, zaspokajającą nam wrożą nadzieję, że rychło przyyscie do zdrowia ukochanego Monarcha z pewnością nastąpi.

— Z *tamtąd dnia 31. Października.* —

Najnowsze wiadomości z Preszburga o stanie zdrowia N. Pana najłaskawszego Cesarza Jmci są zupełnie zaspokajające. Gorączka przedwczoraj jako 8go dnia słabości całkiem ustała, wczoraj J.C.R. Moś jako w dniu 9ym przychodzi do zupełnego zdrowia.

Pewne Towarzystwo akcyjne przedsięwzięło przez zbudowanie mostu na łańcuchach w Wiedniu na kanale Dunaju (jak już pierwej w gazetach naszych wzmiankowaliśmy) połączyć Prater z przedmieściami nad kanałem położonemi. Most z dnia 4. t. m. jako w dniu imienia N. Pana do użytku otworzonym został.

Wyszczególnia ón się zarówno nowością sposobu budowania, jako i delikatnością form a jako dzieło mistrzowskie w ogólności najoczewistszém jest dowodem o pocieszających postępach sztuk i uniejętności w C. K. Austriackich krajach.

Plan i wykonanie onego winno Towarzystwo Kawalerowi Kndriasski C. K. Dyrektorowi Nawigacyjnemu N. A.

Most ów, mostem Zofii (*Sophienbrücke*) nazwany od iednego do drugiego punktu posady czyli zawieszenia, na które umocowany ma długości 240 stop Wiedenskich. Cztery łańcuchy ligarowe, po dwa na każdej stronie mostu, składają się z 16 prętów czworogrannych dwucalowych wynoszących razem 32 kwadr. cale żelaza w poprzecznym przecięciu, zniżają się one od swych punktów, na których zawieszono aż do środka o 18 stop ku dołowi, a poziomo między podporcami 12 stop światłości mająca droga mostowa umocowana jest 90 prostopadłemi prętami w poprzecznym przecięciu razem 62 kwadr. cali

żelaza wynoszącemi, które od środka mostu ku brzegowi proporcjonalnie coraz są dłuższemi.

Na punktach posady przechodzą łańcuchy przez skrzynie z lanego żelaza zamieniając się w łańcuchy nateżone, które tym sposobem do muru tak są umocowane, iż przystęp do każdej istotnej części tego urządzenia każdej chwili wolnym zostaje. Taka sama przezorność niezaniehdana i przy punktach posady i wszystkie inne części tak są urządzone, iż każda istotna część bez najmniejszego zatamowania przebywających wziętą, i na przypadek zepsucia się, łatwo inną podobną częścią zastąpioną być może.

— Z *Czech.* —

Gazeta Pragska z dnia 18. Października donosi: »Pamiętka dnia, w którym Najjaśniejsi Sprzymierzeni w dniu 18. Października 1813 pod Lipskiem odnieśli wieczney pamięci godne zwycięstwo, dziś znowu równie jak lat poprzednich obchodzoną była w najuroczystszy sposób.«

— Z *Węgier.* —

Połączona Gazeta Pesztu i Budy z dnia 20. Października zawiera co następuje: »N. Pani nasza najłaskawsza Cesarzowa, Królowa i Matka kraiu, Karolina, raczyła najłaskawiej przesłać 6000 ZR. W. W. dobroczynnemu Towarzystwu Dam, w zamiarze obrócenia onych ku potrzebom domu dobroczynności pod protekcyą tychże Dam zostającego. Niemogąc się zdobyć na wystowienie wdzięczności za dar przysłany; błaga Towarzystwo samo, tudzież w imieniu uszczęśliwionych i uszczęśliwić się mających wiecznego Wszchemocnego, który wszystko dobre nagradza, o długie życie i szczęśliwe powodzenia Jey C. K. Mci, nayszczodrobliszezy Dobrodzieyki naszego kraiu i całego Państwa Cesarzkiego.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hispańska.

Uznanie Haiti wielkie w Meksyku zrobiło wrażenie; z tą wiadomością wyprawiono natychmiast woienną szalupę do Państw ziednoczonych.

Mówią, że Wice-Prezydent, Jenerał Bravo z 8000 ludzi uda się do Xalapa dla uważaniu codziem spodziewanego woyska z Hawannah dla

)

wzmocnienia zamku S. Juan d'Ulloa wyprawione-
go. — Liniowy Hiszpański okręt Azjya, który zdrad-
dą Meksykanom oddany, teraz »Meksykańskim Kongresem«
nazwany, jeszcze się znajduje w Acapulco, tymczasem
gottie się pod żagle a Rząd zaassygnował 50,000 talarów
na zapłacenie osady i potrzebne wydatki. Kongres
zwołanym został do nadzwyczajnego posiedzenia,
które w Sierpniu ma nastąpić i na które bardzo ważne
sprawy, dotyczące się Konstytucyi, wolności druku,
sprawiedliwości, handlu i t. p. przedsięwzięte być
mają.

Dziennik Meksykański donosi, że kroki nie-
przyjacielskie między Hiszpanami w twierdzy St.
Juan d'Ulloa i miastem Vera-Cruz d. 19go Sierp-
nia znowu odnowionemi zostały, albowiem bryg
Meksykański Victoria pod banderą Francuzką opa-
nował dwa Hiszpańskie okręty, na których wielu
Hiszpańskich Oficerów znajdowało się. Ustawic-
zne niebezpieczeństwo w Vera-Cruz jest przyczyną,
że port Tampico, przed tym tylko handlem
kontrabantowym trudniący się, teraz codziennie
więcej nabiera żywności. Przy tysiącu Huasca-
cualco (także w prowincyi Vera-Cruz) chcą zało-
żyć port, ile, że ta rzeka sama z siebie dla o-
krętów wojennych jest głęboka, a dla okrętów
kupieckich 60 do 70 mil w górę jest spławna.

Na kawiarni Lloyds przybyło następujące u-
wiadomienie z Guayaquilu: »Okręt Ellen, który
z Kolumbijskim wojskiem i potrzebami wojennymi
na pokładzie d. 14. Marca z Guayaquil odpłynął,
przez korsarza z Chiloé opanowanym został. Za-
łoga tegoż okrętu Ellen, maytkami korsarza wspar-
ła, nie tylko okręt swój na powrót, ale nawet
samego korsarza, z którym d. 14. Kwietnia do
Guayaquil zawinęła, w moc swoją zabrała.«

Portugalia.

Lizbońska nadworna Gazeta z dnia 24. Wrze-
śnia opiewa: »Urzędowe wiadomości z Wiednia
donoszą, że Jego Królewioowska Mość Infant
Dom Miguel odbywszy podróż przez Węgry i
część Austriackich krajów przyjechał dnia 19.
Lipca do powyższej stolicy. Infant zostaje w do-
brym zdrowiu i pożytecznie czasem zarządza po-
święcając się to naukom to dobranemu towarzystwu.«
Taż sama Gazeta z dnia 5. Października: »Mi-
nisteryium Spraw zewnętrznych Sir Charles Stuart
zawinął dnia 17. Lipca przed Rio-de-Janeiro i
wylądował 18., gdzie z przyzwoitemi charakte-
rowi Jego należnemi oznakami honorowemi zo-
stał powitany. Przed odbiciem od lądu An-
gielskiego statku pocztowego miał dwie konferencje
z postem Brazylijskim. Sir Charles donosi, iż po-
wszechnie wydano rozkazy, ażeby ustaly wszelkie

kroki nieprzyjacielskie przeciwko Portugalskiemu
handlowi.

Wielka Brytania i Irlandya.

Podług gazet z Madras, które do 12. Kwie-
tnia dochodzą: »Generał Campbell ciągle trzymał
Donabiu w oblężeniu, którego Birmanowie z za-
ciętością bronili, przecież przy dwóch wyciecz-
kach pobitemi zostali i cofnęli się na powrót. —
Anglicy zaprzestali o. t. m. myśleć, ażeby twierdzę
szturmem wzięść mogli, ale spodziewali się do 8.
Kwietnia mieć 100 dział na swoich bateriach. —
Podług późniejszych wiadomości okrętowych,
twierdza Donabiu miała się dostać w m. Jene-
rała Campbell, który potem z korpusem z Arakanii
przybyłym, ku Prome na zimowe leże udać się
miał. Nadto twierdzą, iż Król Awy w Kalkucie
podawał propozycje do pokoju, na co Generał
Campbell odpowiedzieć miał, iż nieprędzey aż
w Umerapoor; (stołecznym mieście Państwa Bir-
mańskiego) traktować będzie.

Rząd Angielski (mowi pewna Gazeta Lon-
donska) zdaie się, iż postanowił oderwane od
Birmanów Państwo Arrakan, weścić do swych
wschodnio-Indyjskich posiadłości. Generał Guber-
nator posłał w tym zamiarze do stolicy Ajenta,
ażeby potrzebne przedsięwzięć środki. Z pomię-
dzy mieszkańców znajduje się wielu między woy-
skiem Angielskim jako tyralerów. Teraz wiemy
z pewnością, iż pomiędzy Birmanami znajdują się
Europejczycy — poznano jednego po głosie i
ubiorze. Zdaie się on do artyleryi należeć.

Pomiędzy ludnością Nowo-południowej Wal-
lii (Neu-Süd-Valis) teraz na 50,000 dusz wyra-
chowaną, znajduje się 20,000 samych zbrodniar-
zy z Anglii tam deportowanych.

Francya.

Pewna Gazeta Ministeryjalna twierdzi: »W
bursie już się zatrudniano pożyczką Hajtycką i
wierzono, że submissyie do summy 85 za 100
dział się będą.

Gazety Francuzkie z Port-au-Prince dono-
szą pod 30. Sierpnia: »Prezydent Boyer, który
po usmierzeniu rozruchu na Północy do Port-au-
Prince powrócił, napotykał po drodze wiele osób
do spisku zawikłanych, którzy pełni żalu błagali
przebaczenia Jego powierzając mu los swoy. Roz-
kazał im przeto kończyć podróż do Port-au-Prince,
co uskuteczнили. To miasto przeznaczone jest dla
nich za miejsce ich przebywania. Spisek przez
nieukontentowanych dawnych Oficerów Krzysztofa
uknowany, zaraził całą północ wyspy. Więcej jak
60 Oficerów było uwikłanych do tegoż, między
którymi Generał Toussaint, szwager Krzysztofa,
który po odkryciu zastrzelił się, również jak i wie-

lu innych Jenerałów. Zamiarem sprzysiężonych było wprowadzić Rząd, Rzeczypospolitey niepodległy i tym końcem wszystkich mulatów podczas publiczney uczy uroczyć na znak niepodległości pozabijać. Przez odłożenie skutecznienia tego planu wszystko się wydało. Sprzysiężonych odprowadzono do Port-au-Prince.

W więzieniach Paryżkich pokazali się ślady ospy naturalney; Prefekt Policji natychmiast rozporządził, ażeby lekarze, którym staranie więźniów poruczone, niezwłocznie poszczepili, ospę krowią wszystkim tym uwięzionym, którzy szczepioney ospy nie mieli.

Znowu znakomity mąż umarł na ospę; Pan Arnois de Captet członek sądowy w Rouen, który po sześciu dniowej chorobie w 42 roku życia swego stał się ofiarą oney.

Dnia 17. Października Król Jmć z rodziną swoją słuchał Mszy żałobney za duszę zmarłej Królowey Maryi Antoniny. Biskup z Nancy odczytał iak zwyczajnie poruszający list tej Xiężny do Xiężniczki Elżbiety pisany.

Dnia 18. Król Jmć był obecnym na popisie znacznego korpusu wojska na równinach Issy.

Król i Delfin przybyli d. 10. z. m. do Kompięgne. Tegoż dnia Delfinowa otworzyła uroczyste kanał Jey imieniem »Maryia Teressa« nazwany, którego głównym przeznaczeniem jest skrośnienie żegluga na Marnie.

Pan Marandet Poseł Francuzki w Hamburgu, umarł tamże.

Podług Konstytucjonisty znajdować się miał Pan Lafayette od dni kilku w Paryżu.

Monitor ogłosił rozporządzenie z dnia 28go Września, podług którego na Sekwanie pod Paryżem między gościńcem z Wersalu i równiną Grenelles most, zatoka i port zbudowanemi być mają. Koszta budowy i utrzymania tych dzieł mają być zastąpione przez prawo pobierania cła podług ustanowioney taryfy; które to prawo prywatnemu towarzystwu, podeymującemu się przyprowadzić dzieła owe do skutku, na lat 47 odstąpione będzie.

Gwiazda zapewnia, że Izby przed końcem Stycznia lub początkiem Lutego zwołanemi nie będą.

Włochy.

Podług pewnych wiadomości z Rzymu z d. 16. t. m. Oyciec Ś. przychodził do zdrowia, które tak prędko następowało, iż Sam wyznał, że się spodziewa jeszcze ostanki piękney pory roku na wsi przepędzić.

Cesarzow. Mość Arcy-Xiężna Maryia Ludwika wyjechała d. 17. Paźdz. do Piacency w towarzystwie Swoięy Damy pałacowey Baronowey

Adelin de Santa Maria i swoiego honorowego Kawalera C. K. Marszałka polnego Porucznika Hrabiego de Neipperg, dla powitania Królestwa Ichmość Sardynskich, którzy tam *incognito* pod imieniem Hrabiego i Hrabiny Govone z Turynu przybyli.

NN. Królestwa Ichmość Sardynscy przybyli d. 18. Paźdz. w towarzystwie N. Arcy-Xiężniczki do Parmy i wysiadłszy w pałacu Arcy-Xiężnym powitaniami zostali od Dworu i Władz krajowych. — W orszaku NN. Znajdowali się: Margrabina de Villermosa, Dama d'Atours, Kaw. della Marmora, Kawaler honorowy; Hrabia de Ferrere, Adjutant; Hrabia di Salasco, pierwszy i Kawaler di Colobiano, drugi Koniuszy Królewski.

Niemcy.

Gazeta Rządowa Bawarska z d. 23. Paźdz. zawiera Patent, ogłaszający obięcie Rządów przez Króla Jmci Ludwika.

Gazeta Rządowa Król: Bawarska z d. 27go Paźdz. obeymuie następujące Królewskie Rozporządzenia:

I. »My LUDWIK, z Bożey Łaski Król Bawaryi. — Spowodowani iesteśmy z wielu przyczyn tak we względzie rangi, iakoteż wymierzenia pensy przy mianowaniu Naszych Królewskich Ministrów, następujące ustanowić przepisy: 1) Mianowany przez Nas Minister zatrzyma rangę przed mianowaniem na Ministra temuż w miarę stosunku służby należną. Jeżeli przeto iest Cywilnym, przytączy się do Naszych Królewskich Radców Stanu podług lat służby, jeżeli przed urodzenie wyższey rangi nie posiada — i podobnie, jeżeli iest Woyskowym, zatrzyma należną swą rangę woyskową. 2) Co się tyczy pensyi, pobierać będzie taką, iaką w charakterze Radcy Stanu, lub iako woyskowy w randze swęy woyskowej pobierać miał do czasu mianowania go Ministrem; zaś iako Ministrowi, iak długo będzie miał sobie od nas powierzone kierowanie Spraw Ministeryalnych, wyznaczemy pensyją, która z wrachowaniem pensyi dotychczas pobieraney sumnę 12000 ZR., iako największą, przenosić nie może. Tylko dla Ministra Spraw Zewnętrznych ze względu szczególniejszych stosunków, wyznaczemy Stołowe. 3) Z ustąpieniem z Ministeryum ustaie tymczasem podwyższona pensyia i dotychczasowy Minister pobierać będzie tylko dawniejszą swoię pensyją iako Radca Stanu, lub ową podług woyskowey rangi, którą w chwili wystąpienia z Ministeryum sprawuie, jeżeli ieszcze dalej czynnym służy Państwu pozostanie. 4) Co się zaś tyczy pensyi dla rzeczywistego Radcy Stanu; zastrzegamy Sobie w tēy mierze ieszcze osobne na przyszłość postanowić rozporzą-

dzenia, ażeby przy mianowaniu następnym do takich stosować się można. 5) Niniejsze rozporządzenie ma być przez Gazetę Rządową natychmiast do publicznej wiadomości podane. — W Monachium d. 25. Paździe. 1825. »LUDWIK.« — Na najwyższy rozkaz J.K. Mci.: Martin, Sekretarz Gabinetowy.

II. »LUDWIK, z Bożey Łaski, Król Bawarski. — Dodatkowo do wczorayszego rozporządzenia tyczącego się rangi i pensyi naszych Ministrów przy przysłyłm osadzeniu, oznaymujemy niniejszym Naszemy Radzie Państwa, że wszelkie prawa Ministra Sprawiedliwości, iako Najwyższego Sędziego zastrzegają się. — W Monachium d. 26. Paźdz. 1825. »LUDWIK.« — Na najwyższy rozkaz: Martin.«

III. »LUDWIK, z Bożey Łaski Król Bawarski: — Będąc najłaskawiey spowodany Naszego Ministra Stanu, Hrabiego Törring podług ięgo życzenia ze stopnia Prezydenta Rady Stanu uwolnić, a iako doświadczonego, prawego i czynnego męża, który ten stopień od roku 1817, równie, iak inne dawniejsze wyższe godności Stanu piastował, i na wdzięczność Naszą, Naszych Przodków i Oyczyzny zasłużył; pozostawiamy go przy tytule i randze Ministra Stanu z pobieraniem także do dotychczasowey pensyi; co oznaymujemy Naszemy Radzie z tym dodatkiem, iż ile razy nie będziemy mogli być Sami obecni przy posiedzeniach Rady Stanu, przewodniczyć onę będzie najstarszy Minister Stanu, iezelibysiny nic innego nie postanowili. — Z Monachium d. 26. Paźdz. 1825. »LUDWIK.«

Powszechna Gazeta Monachiyska donosi z d. 26. Paźdz.: Król Jmć Ludwik raczył postanowić Kommissyję właściwą dla narady w zamiarze zaprowadzenia oszczędności woyskowej pod najwyższym przewodnictwem JKMości. Na Członków téy Kommissyi powołać raczył Król Jmć: Ministra Woyny Barona Mailot, Radcę Stanu de Knopp, Jenerała Majora Hrabiego Zeisel, Pułkownika Barona Fick, Podpułkownika od Inżynierów Streiter, Podpułkownika Heidegger od sztabu Jeneralnego, a do prowadzenia protokołu Podpułkownika Bauer także od sztabu Jeneralnego. — Pierwsze posiedzenie odbyło się przedwczoray pod przewodnictwem JKMości.

Gazeta Monachiyska z d. 24. Października donosi:

»Król Jmć raczył wczoray odwiedzinami Swemi uszczęśliwić obudwóch szanownych weteranów w służbie kraiowey będących, to jest: Hrabiego Max. de Preysing i Hrabiego de Törring-Guttenzell. Te łaskawe uznanie wyszczególniających się zasług było przedmiotem najwyższego udziału, który nie tylko serca owych nayszanowniejszych starców poruszył, ale nawet nayszlachetniejsze uczucie w piersiach każdego wiernego poddanego obudzi.«

Zmarły Król Jmć Bawarski Maxymilian Józef urodził się d. 27. Maia 1756, objął Rząd po Bracie Swym Xiążęciu Karolu II. de Zweibrücken d. 1. Kwietnia 1795, po Xięciu Karolu Teodorze d. 16. Lutego 1793, przyjął dostojność Królewską d. 26. Grudnia 1825, wszedł w śluby małżeńskie powtórnie d. 9. Marca 1797 z Królową Fryderyką Wilhelminą Karoliną, Xiężniczką Badeńską. Zostawił z pierwszego małżeństwa z Xiężniczką Wilhelminą Augustą z Hessen-Darmsztad czworo dzieci: 1) Dotychczasowego Następcę Tronu, a teraz Króla Bawaryi Ludwika; 2) Xiężniczkę Augustę, Wdowę po Xięciu Leuchtenbergskim; 3) Jey C. K. Mość Cesarzową Austriacką; 4) Xiążęcia Karola; — z drugiego małżeństwa: 5) Xiężniczkę Elżbietę, Matłonkę Następcy Tronu Pruskiego; 6) Xiężniczkę Amalię, teraz Matłonkę Xięcia Saskiego; 7) Xiężniczkę Fryderykę Zofię, Matłonkę Arcy-Xięcia Austriackiego Franciszka Karola; 8) Xiężniczkę Maryię Annę; 9) Xiężniczkę Ludwikę.

Terazniejszy Król Bawarski Ludwik urodził się d. 25. Sierpnia 1786; ożeniony od d. 12go Października 1810 z Xiężniczką Teresą Karoliną Ludwiką de Sasko-Hildburghausen, urodzoną d. 8. Lipca 1792. Dzieci Ich są Królewice i Królewiny: Maxymilian 14, Matylda 12, Otto 10, Luitpold 4, Adelgunda 2 lat mające, oprócz iednój. w tym dopięro roku urodzonój Xiężniczki.

Prussy.

Pruska Gazeta Stanu z d. 25. Paźdz. donosi: »Dnia 17. Paźdz. w Kolonii nowy parny statek uroczyscie został ochrzczoneym, otrzymawszy imię: »Fryderyk Wilhelm.« Zaraz po południu odpłynął ów statek parowy do Rotterdamu; obecni chrztu zgromadzili się na wielką Reńską górę na ucztę, przy której spełniano toasty za zdrowie J. K. Mości. Wielki sztuczny ogień, na Renie zapalony, zakończył tę uroczystość.

(No tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 45. Rozmaitości.)